

Významným pomocníkem četnictva při výkonu pátrací služby byli služební psi. Z tohoto důvodu patřil vůdce služebního psa se svým svěřencem do systemizovaného stavu četnické pátrací stanice. Na pultech knihkupectví se před nedávnem objevila kniha Četnický pes Alto vydaná nakladatelstvím PRAGOLINE.

Kniha popisuje více než pětileté soužití četníka Rudolfa Votruby s jeho vlastním služebním psem německým ovčákem Alto, úspěchy i nezdary této dvojice v boji proti rušitelům zákonů a je doslova životopisem jednoho z řady čtyřnohých hrdinů. Dovolím si seznámit čtenáře Kaleidoskopu se třemi povídkami z uvedené knihy.

Na pátračku

Jelikož byl 25. srpna 1932 Neumannův vlastní pes Bari vyřazen ze seznamu psů, jejichž používání v bezpečnostní službě ministerstvo vnitra povolilo, došlo dnem 1. září 1932 k přemístění strážmistra Votruby na pátrací stanici v Nitře coby vůdce služebního psa Alto. Strážmistru Votrubovi se splnil jeho dávný sen. Služba na pátračce, to je něco jiného než chodit se psem do občůzkové služby.

Vedoucí silou nitranské pátrací stanice byl vrchní strážmistr Alois Procházka a její osazenstvo dále tvořili zástupce štábní strážmistr Jan Slechan, štábní strážmistři František Majer, Jaroslav Dřevický a František Pícl a strážmistři František Antonín Tomek a Rudolf Votruba. Obvod pátrací stanice vycházel z místní příslušnosti nitranského krajského soudu a byl tvořen politickými okresy Šala, Vráble, Nové Zámky, Zlaté Moravce, Hlohovec, Topolčany, Prievidza a Nitra.

Pátrací stanice v Nitře se momentálně potýkala s řáděním tlupy kostelních lupičů. V pátek 2. září 1932 v 8 hod. ráno hlásila telefonicky četnická stanice Hlohovec vloupání do římskokatolického kostela v obci Horné Vašardice. Pachatelé v noci odcizili stříbrnou pathenu a vrch pozlaceného kalicha. Na místo okamžitě vyrazil automobil pátrací stanice s novými pracovníky – strážmistrem Votrubou a jeho pomocníkem Altem.

Okolí kostela bylo před příjezdem hlídky pátrací stanice pošlapáno vesničany jdoucími do kostela na ranní mši. Strážmistr Votruba našel nedaleko od kostela místo vyležené od neznámé osoby v trávě. Dalo se předpokládat, že se jednalo o některého z pachatelů činu. Uvedl tedy Alta na stopu této neznámé osoby. Pes vypracoval stopu po travnaté cestě k Papskému lesu a zde pokračoval lesem, za ním šel dále hustými křovinami do polí, kde ve vzdálenosti asi 1 200 kroků od kostela byla stopa přerušena stádem pasoucího se vepřového dobytka. Jakákoliv snaha uvést Alta opět na stopu byla marná. Výsledek – další neúspěch... Následujícího dne, v sobotu dopoledne, bylo pátrací stanici nahlášeno další vloupání do kostela, tentokrát v obci Velké Rypňany. Ačkoliv podle všeho měli pachatelé v dosahu bohoslužebné nářadí, nic neodcizili. Předměty totiž nebyly zlaté. Situace v okolí místa činu se opakovala jako předchozího dne. Okolí římskokatolického kostela bylo ještě před příjezdem automobilu pátračky značně pošlapáno vesničany jdoucími na mši a shromážděnými se zvědavci. Na sousedním hřbitově byla místními četníky nalezena stopa, která mohla pocházet

od pachatelů. Strážmistr Votruba uvedl Alta na stopu a ten ji sledoval přes pole až ke stohu, kde vyštěkal vyležené místo a obloukem se vrátil přes pole zpět do vesnice. Zde byla stopa sběhnuvšími se vesničany opět přerušena.

Proto bylo přistoupeno k prohledání okolních stohů slámy. V jednom z nich Alto našel stříbrnou pathenu a pozlacenou část kalicha. Jednalo se o předměty odcizené při vloupání do kostela v Horných Vašardicích, ke kterému došlo předchozího dne. Tímto bylo potvrzeno, že se skutečně jedná o jednu zlodějskou tlupu specializující se na vykrádání kostelů. Alespoň nějaký výsledek, utěšoval se strážmistr Votruba a chválil Alta za odvedenou práci.

Od svědků bylo zjištěno, že se v obci před krádeží pohyboval muž s ryšavými vousy. Popis odpovídal na několikrát trestaného kostelního zloděje Jana Turbu z Molnoše. Na základě otisků prstů nalezených na části kalicha byl posudkem zpracovaným Ústředním četnickým pátracím oddělením v Praze Jan Turba usvědčen. Při výslechu prozradil i své spolupachatele Mihálka a Kolmána, kteří byli rovněž zatčeni a usvědčeni z řady případů vloupání do kostelů.

Na stopě lupičů pokladen

V sobotu 1. října 1932 ráno vyžádala četnická stanice Leopoldov výjezd hlídky pátrací stanice k případu vyloupení pokladny na tamním notářském úřadě. Na místo okamžitě vyrazil automobil pátračky řízený štábním strážmistrem Dřevickým. Velitelem hlídky byl tentokrát štábní strážmistr Pícl a na zadních sedadlech seděli strážmistr Votruba s Altem.

Místními četníky bylo před příjezdem pátračky zjištěno, že pachatelé byli nejméně dva, vloupali se do budovy notářského úřadu, zde odcizili pokladnu, kterou vynesli na zahradu sousedního domu a zde ji odborně za použití hasáků z boku otevřeli. Jelikož byla pokladna prázdná, neměli pachatelé co by odcizili.

Zahrada byla uprostřed městské zástavby, a proto bylo strážmistru Votrubovi jasné, že Alto v tomto případě nedokáže udělat zázraky. Alespoň ukáže, kudy pachatelé z místa činu odešli a udá tak směr k dalšímu pátrání. Alto sledoval stopu od pokladny ležící uprostřed zahrady ke dvěma stohům v její východní části. Zde pachatelé přešli plot. Dále nebylo možno stopu sledovat, neboť se jednalo o frekventovanou silnici. Nebylo však vyloučeno, že pachatelé mohli odjet motorovým vozidlem. To bylo později v průběhu dalšího pátrání i svědecky potvrzeno.

Po dvou týdnech, opět v sobotu, 15. října 1932 hlásila četnická stanice Bojna případ vyloupení pokladny obecního úřadu v Kuzmicích. Odcizeno bylo 2 400 Kč. Na tento případ jel strážmistr Votruba velmi rád, neboť k němu došlo v obvodě četnické stanice, na které byl déle než rok zařazen po absolvování školy pro výcvik četníků na zkoušku a těšil se na setkání s bývalými kolegy.

Na místě činu zjistili, že pachatelé se vloupali do bytu obecního starosty, odcizili zde příruční pokladnu, tu odnesli do polí ve směru k obci Továrníky, kde ji tupým předmětem vypáčili a odcizili z ní peníze. Strážmistr Votruba uvedl Alta na stopu na místě nálezu pokladny. Alto došel po stopě zpátky do Kuzmic. Zde stopu na frekventované cestě ztratil a již se mu ji nepodařilo navěštit. To, že pachatel šel od pokladny zpět do obce, bylo potvrzeno poté, co místní četníci zatkli a usvědčili z činu Františka Jánoše z Kuzmic, kterého starosta uvedl jako podezřelého. Jánoš, překvapený z tak rychlého odhalení, se k činu doznal a odcizené peníze vydal.

Důvodem starostova podezření byly jejich letité spory s Jánošem mající prapůvod v soupeření o přízeň jedné dívky. Alto Jánoše jako původce jím sledované stopy rovněž poznal a vyštěkal ho. Tím si získal další obdivovatele v řadách četnictva. Strážmistr Votruba pak musel bývalým

kolegům z Bojně vyprávět, jak složitým způsobem se k Altovi dopracoval.

Jako pachatelé vyloupení pokladny v Leopoldově byli topolčanskými četníky 21. října 1932 zjištěni Vilém Osvald a Jan Pozman. Povedená dvojice se zdála podezřelá hlídkujícímu četníkovi a ten se je rozhodl zkontrolovat. Prozradilo je kasařské náčiní, které měli u sebe. Rázem se jednalo o případ pro pátračku. Bylo nutno usvědčit je z jimi spáchaných dosud neobjasněných činů. Kromě případu v Leopoldově měli na svědomí i pokladnu v Žabokrekách nad Nitrou.

V hledáčku pátračky uvízl i další člen lupičské bandy Pavel Dravec, u něhož byl 29. října při domovní prohlídce nalezen kromě kasařského náčiní i nabitý devítiranný revolver. Podle věcí nalezených v jeho bytě byl usvědčen z vyloupení pokladen ve Svatém Petru a v Hlohovci. Oravcovi se však podařilo před příchodem četníků do jeho bytu uprchnout. Pátrání po něm bylo po několik dnů přes veškerou snahu četnictva z širokého okolí neúspěšné.

Ve čtvrtek 3. listopadu 1932 byl četnickou stanicí Šarfia v okrese Nitra rekvírován služební pes k případu vloupání do obchodu Josefa Stejskala v Radošíně. Na místo byl vzhledem k poruše služebního automobilu vyslán strážmistr Votruba s Altem vlakem. Z obchodu byly odcizeny látky a další zboží v ceně několika set Kč. Pachatelé byli dva a vynášeli odcizené zboží zahradou, přičemž byli vyplašeni. Na zahradě byl Alto uveden na stopu, kterou sledoval podél potoka za humna, kde potok přskočil, dále přes zahrady sousedů na pole, přes které vedla stopa až do sousední obce Vozokany. Zde na rušné cestě stopu ztratil. Jelikož na kraji obce bydlel místním četníkům velmi dobře známý Jan Snopek, několikrát trestaný zloděj, bylo přistoupeno k jeho výslechu. Vzhledem k tomu, že ve Snopkově výpovědi byly nesrovnalosti, následovala domovní prohlídka jeho domku.

Výsledek domovní prohlídky byl pro četníky překvapující. Kromě řady věcí pocházejících z krádeží v okolí byly nalezeny oděvy, kufr a další věci patřící uprchlému Pavlu Oravcovi. Pátrání po uprchlém kasaři rázem dostalo jasný směr a po dvou dnech byl zatčen nitranskou pátrací stanicí ve Vrbovém u Piešťan.

Nebýt Altova úspěšného stopování v případě vloupání do obchodu, nebyl by kasař Oravec tak rychle dopaden. K činům, z jejichž spáchání byl podezírán, se doznal. Strážmistr Votruba si na tomto případě uvědomil, že ne každý pachatel musí být služebním psem vystopován a přímo dopaden, ale že daleko větší přínos služebního psa je v tom, že určí směr, kterým má být vedeno další pátrání.

Slepičáři

Od počátku roku 1933 došlo ke změně podřízenosti pátracích stanic od okresních četnických velitelství v sídlech krajských soudů pod tamní četnická oddělení. V souvislosti s tím došlo ke změně dosavadního názvu Pátrací stanice u okresního četnického velitelství v Nitře na název Četnická pátrací stanice v Nitře. Namísto okresního četnického velitele štábního kapitána výkonného Hynka Spurného ji začal řídit osobně velitel nitranského oddělení sdružujícího pět okresních četnických velitelství Nitra, Topolčany, Bánovce nad Bebravou, Prievidza a Hlohovec, major Rudolf Josef Hodinář.

Jakoby to bylo naschvál, ale od počátku roku byl strážmistr Votruba s Altem již dvakrát neúspěšně uveden na stopu zlodějů slepic. Důvodem byla skutečnost, že v blízkosti místa činu byl vždy velký pohyb osob, které překryly stopy pachatelů krádeží. Major Hodinář po druhém neúspěchu poznamenal, že služební pes pátračky není schopen vystopovat ani obyčejného

zloděje slepic. Tento výrok se strážmistra Votruby samozřejmě dotknul. Když v neděli 26. února 1933 byl na základě dožádání četnické stanice Urmín vyslán Alto k případu krádeže 20 slepic v Šalgově, obával se jeho pán toho nejhoršího, tedy třetího neúspěchu. Jeho obavy zcela určitě vycítil Alto sedící v postranním vozíku služebního motorového kola.

Ku škodě rolníka Matěje Slezáka bylo odcizeno 20 slepic v ceně asi 480 Kč. Podle situace na místě činu bylo zřejmé, že pachatelů muselo být více. Alto byl uveden na stopu v místě, kde přelézali plot zahrady poškozeného. Odsud sledoval stopu po poli, mezích a dále po travnatých pěšinách a vozové cestě podél lesa až k samotě Bitá Hora. Dále okolo samoty Dolný Ohaj až k obci Horný Kereškýn, kde odbočil u hřbitova k samotě, kde bydlí rodina obecního hajného Josefa Kolaríka a zde se zastavil. To byl důvod k výslechu obyvatel domu. Z chování vyslychaných bylo zřejmé, že nemají čisté svědomí. Proto bylo přistoupeno k domovní prohlídce. V kurníku bylo mezi větším množstvím drůbeže nalezeno 12 slepic, které poškozený označil za svůj majetek. Další 8 slepic je prý u společníka v Horném Kereškýně.

Zásah četníků byl tentokrát úspěšný. Zatkli celkem šest členů zlodějské tlupy specialistů na krádeže slepic a usvědčili je z 28 případů, které spáchali v obvodu četnických stanic Urmín, Ivánka pri Nitre a Nitra. Odcizené slepice pachatelé z části prodávali a z části je zkonsumovali. Kromě uvedených případů byli podezříváni i z dalších krádeží, ale vzhledem k nedostatku důkazů z nich nemohli být usvědčeni. Doznali pouze ty případy, ve kterých byli svědky nebo prostřednictvím věcí nalezených při domovních prohlídkách usvědčeni.

Velitel oddělení rázem změnil názor na schopnosti služebních psů a osobně se zasadil o rekonstrukci Altova kotce na dvoře četnických kasáren a zateplení jeho boudy.

JUDr. Michal Dlouhý